

tale Afdrag. Jeg har modfat mig Udvalgets Forslag om Afdrags Erlægelse, fordi det vilde føre til alt for stor Strengthed, hvis Beløbet nedsattes enten efter Ministerens principale Forslag eller efter det Forslag, som er stillet af det ærede Medlem for Sore Amts 4de Valgkreds (Holstein) og subsidiairt af Ministeren. Alt der her bringes Offre af Staten for Selveiendoms Udbredelse, er erkjendt ved Forhandlingerne i Rigsdagen allerede fra den første Dag, da Dørene her lukkedes op for Rigsdagsmændene. Vi havde efter Grundlovens Strafftræden en Betænkning fra Landbo-commissionen, og en af denne Commission's Opgaver, en af de første Opgaver, hvormed det første constitutionelle Ministerium under Grundloven af 5te Juni 1849 fremtraadte, var en almindelig Fæstefløsningslov, der gik ud fra den bestemte Forudsætning, at Fæstestedernes Overgang til Selveiendom var en Institution, for hvilken Staten maatte bringe Offre. Der blev ogsaa bragt Offre allerede i Rigsdagens 1ste Valgperiode, ved Domaineselveiendomsloven og Loven angaaende Sore Academies og de dermed beslegtede Godsers Overgang til Selveiendom. Jeg veed derfor ikke, hvorfor vi skulle tage denne Sag med en saa overordentlig Spar-sommelighed, at det næsten seer ud, som om vi vilde drive de Fæstere, vi ville understøtte, til Finantsministeren med en Tiggerpose, men stort Mere faaer denne Lov ikke at betyde, hvis den høitærede Ministers principale Forslag gaaer igjennem. Jeg tror ikke, det er nødvendigt at foretage den Indskrænkning i det Thinget vedtog under 2den Behandling, der er foreslaaet subsidiairt af den ærede Minister og af det ærede Medlem for Sore Amts 4de Valgkreds (Holstein); det er ikke saa store Partier af Hartkorn, hvorom her bliver Tale. Den Oversigt over de Tiendegaarde, som skulle indbrages, der er meddeelt Fæstendvalget, viser ikke noget stort Quantum Hartkorn; det er ikke afgjort, at der i Fremtiden vil komme store Inddragninger, og denne Lovs Anvendelse vil jo udstrække sig over en længere Periode, saaledes, at de Udlaan, hvorom der er Tale, paa ingen Maade kunne falde Statskassen betydelig til Byrde. Jeg mener derfor, at naar man vil forlade, hvad der er ved-

taget ved 2den Behandling, vil det være urigtigt at gaae længere end til den ærede Ministers subsidiaire Forslag. Den Omstændighed, at denne Lov vil udstrække sin Virksomhed over en længere Periode — jeg har nemlig den Tro, at vi ikke ere saa ganske nær ved en almindelig Fæstefløsningslov — gjør det saameget mere betænkeligt at gaae ind paa Udvalgets Fleertals Forslag under Nr. 1, som det dog er usikkert, hvilke Grundsaetninger der vil gjøre sig gjældende i Regjeringen til enhver Tid, og det vilde dog være høist uhyggeligt, om disse Fæstere maatte recurrere her til Thinget for at faae Loven bragt til Anvendelse, saaledes, at man her i hver Samling skulde faae Andragender til Finantsudvalgets Behandling, for at faae Thingets Anbefaling i saa Henseende. Lad os sende Lovforslaget, saaledes som vi have vedtaget det ved 2den Behandling, til Landstinget; det gik igjennem her ved 2den Behandling med et stort Overtaal af Stemmer, og der er neppe noget Grund til at gjøre nogen Forandring deri. Det er egentlig et Bevillingspørgsmaal, men ikke et Spørgsmaal om Grundsaetninger, vi have for; thi den høitærede Minister er entydig med os i, at der her gives Understøttelse. Spørgsmaalet er kun, om vi skulle give større eller mindre Summer, og om vi skulle give Fæsteren ubetinget Ret til at faae disse Understøttelser, eller om han kun skal have dem efter Finantsministerens særskilte Undersøgelser. Det bliver altsaa i Virkeligheden kun en Bevillings Sag; men lad os da see, om ikke det andet Thing skulde være villig til at gaae ind paa dette Pengepørgsmaal, som det er kommet herfra. Der som Folkethinget holder fast ved sin Beslutning, maa man kunne forudsætte, at Ministeren ikke uden Nødvendighed vil modsaette sig den; derpaa have vi seet et Exempel under Finantslovens sidste Behandling i Landstinget.

Holstein: De Grundsaetninger, vi nu have hørt fremsætte af den ærede sidste Tale, ere aldeles forskjellige fra dem, der bleve udtalte af de ærede Medlemmer for Kjøbenhavns Amts 3die Valgkreds (A. Hage) og for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Wille), og det er om